

Nr 99.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1933 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ändring av de allmänna villkoren och bestämmelserna för lån från industrilånefonden.

(4:e avd.)

I en inom andra kammaren av herr *C. O. Johanson* i Huskvarna väckt motion, nr 164, har hemställts, att riksdagen ville *dels* förklara, att det i kungl. kungörelsen angående allmänna villkor och bestämmelser för lån från industrilånefonden intagna förbehållet, att dylika lån i främsta rummet böra beviljas åt företag, som ämna igångsätta »för landet nya tillverkningar», icke må utgöra hinder för att under en för landet påfrestande ekonomisk kris, sådan som den nuvarande, lån utlämnas till den inom landet redan förefintliga industri, som därav kan vara i behov, *dels ock* besluta, att räntan å lån, som utlämnas från industrilånefonden (§§ 6 och 18), skall sänkas från nu stadgade fem procent till något lägre belopp, som riksdagen behagade bestämma i enlighet med vad i motionen föreslagits.

I fråga om de till stöd för berörda framställning åberopade skälen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning införskattat yttrande från *kommerskollegium*. (Bilaga.)

Syftet med förevarande motion, nämligen att bereda ökade kredit- och räntelättnader för den mindre industrien, synes i viss mån bliva tillgodosett genom den nya lånefond för ackordslån och förlagslån åt hantverkare, som utskottet i utlåtande nr 97 tillstyrkt till inrättande.

Utskottet.

På grund härav och under hänvisning i övrigt till vad kommerskollegium i ärendet anfört, hemställer utskottet,

att den av herr Johanson i Huskvarna i ämnet väckta motionen II:164 ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 16 maj 1933.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 96.

Bilaga.

Till riksdagens statsutskott.

Genom remis den 24 februari 1933 har Kungl. Maj:t anbefallt kommerskollegium att direkt till utskottet inkomma med yttrande över en av ledamoten av riksdagens andra kammare, herr C. O. Johanson i Huskvarna, väckt motion, nr 164, om ändring av de allmänna villkoren och bestämmelserna för lån från industrilånefonden.

Vidkommande till en början motionärens yrkande, att riksdagen ville förklara, att det i kungl. kungörelsen den 13 oktober 1927 angående allmänna villkor och bestämmelser för lån från industrilånefonden (S. F. S. nr 402), § 14, intagna förbehållet, att industrilån i främsta rummet böra beviljas åt företag, som ämna igångsätta för landet nya tillverkningar, icke måtte utgöra hinder för att under en för landet påfrestande ekonomisk kris, sådan som den nuvarande, lån utlämnas till den inom landet redan förefintliga industri, som därav kan vara i behov, får kommerskollegium hänvisa till att författningens ifrågavarande föreskrift uppenbarligen icke lägger hinder i vägen för att lån utlämnas på sätt motionären ifrågasatt till redan förefintlig industri och att, enligt hittills tillämpad praxis, industrilån i minst lika stor omfattning utlämnats för redan i gång varande tillverkning som för nya tillverkningar.

Vad härefter angår förslaget, att räntan å lån, som utlämnas från industrilånefonden, skulle sänkas från i §§ 6 och 18 av ovannämnda kungörelse stadgade fem procent till något lägre belopp, som riksdagen behagade bestämma, förslagsvis fyra eller tre och en halv procent, får kollegium framhålla, att, såvitt man kan döma av inkomna ansökningar, någon reaktion från lånesökandenas sida mot nu tillämpad räntesats icke försports. Om ock räntesatsen under just nu rådande förhållanden icke kan betecknas såsom särskilt låg, så torde den i jämförelse med fordrad ränta å lån, som från enskilt håll kunna erhållas till liknande ändamål, vara snarare lägre än högre. Att kunna vid lån ur industrilånefonden — liksom ur den med avseende å lånevillkoren likställda manufakturförslagslånefonden — räkna med en för längre tid fastställd amorteringplan torde dock för låntagarna vid uppgörandet av kalkyler etc. innebära en fördel, som mer än väl uppväger det förhållandet, att räntan under viss del av låneperioden eventuellt må synas något högre än det allmänna ränteläget.

Kollegium har visserligen under senare tid beträffande lån ur en annan av statens lånefonder, nämligen kraftledningslånefonden, icke velat motsätta sig en sänkning av låneräntan från 5 procent till en räntesats, motsvarande vad staten för sin egen upplåning för närvarande i medeltal har att utgiva. Sagda lån hava emellertid en annan karaktär än lånen ur industrilånefonden. De förra äro långfristiga lån med en amorteringstid av 20—30 år och avse i stor omfattning försträckningar till elektriska distributionsföretag på landsbygden, vilka lida under trycket av lånebördor för anläggningar med anskaffningsvärden, som erlagts under ett annat penningvärde och blivit svåra att nöjaktigt förränta med de avgifter, respektive anläggningar för sina leveranser av elektrisk

ström numera kunna uttaga av den jordbrukande befolkningen. De senare lånen äro relativt kortfristiga — i regel med en lånetid av tio år, varav de två första amorteringsfria — och utdelas företrädesvis till industriföretag, som utvalts med hänsyn bland annat till ådagalagda förutsättningar för en lönande drift.

Därjämte får kollegium, med anledning av motionärens hänvisning till den mindre industriens svårigheter, framhålla att industrilånefonden icke torde vara avsedd för den mindre industrien. För tillgodoseende av dennas lånebehov har staten nämligen en särskild lånefond, den s. k. hantverkslånefonden, ur vilken bland annat mindre industriidkare tilldelas lån för anskaffande av arbetsmaskiner, motorer och andra dyrbarare arbetsredskap. Vidare kan erinras, att idkare av mindre industri inbegripas bland de företagare, åt vilka kungl. propositionen till årets riksdag rörande vissa åtgärder till stöd åt hantverket (nr 221) avser att bereda tillgång till särskilda ackordslån och förlagslån. Ränta å sistnämnda s. k. stödlån är i återopade proposition föreslagen till 4 ½ procent.

Kommerskollegium hemställer, att förevarande motion icke måtte vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 23 mars 1933.

K. A. FRYXELL.

G. HOLMBERGER.

Gösta Jacobsson.